

Index Titulorum omnium.

Testamentis & ultimis voluntatibus, L. 3. tit. 26. cap. 20. In Sexto, tit. 11. cap. 2. In Clem. tit. 6. cap. un. In Septimo, L. 2. t. 13. cap. 3. qui Testari poss. contra matrimonium, vel, &c. vide Qui Matrimonium.	p. 429 p. 108 p. 223 p. 99
Testibus cogendis vel non, L. 2. tit. 21. cap. 11. Testibus & Attestationibus, L. 2. tit. 20. cap. 56. In Sexto, tit. 10. cap. 3. a In Clem. tit. 8. cap. 2. a In Septimo, L. 5. t. 13. c. un. ad Testium receptionem non procedatur, &c. vide Ut lite non. Tollendo abusu quæstorum, vide Quæstorum. Torsoribus monetarum, vide Monetarum.	p. 273 p. 253 p. 67 p. 209 p. 230
Torneamentis, Lib. 5. tit. 13. c. 2. In Extr. Jo. XXII. t. 9. c. un. Transactiōnibus, L. 1. tit. 36. c. 11. Transeuntibus ad Religionem, V. Regularib. Translatione Episcopi, L. 1. t. 7. c. 4. Treuga & pace, L. 1. tit. 34. cap. 2. In Extr. Com. t. 9. ult. c. 2. In Septimo. L. 3. tit. 11. c. 2. Trinitate, vide Summa.	p. 657 p. 283 p. 168 p. 74 p. 165 p. 321 p. 138
V.	
Vacante sede ne innovetur aliquid. vide Ne sede vacante. non Vacantis Ecclesiæ concessione & Præbend. vide Concess. Præbend. Vagantibus extra Clauſtra, vide Regularibus. Venatore Clerico, vide Clerico Venatore. Venditione & Emptione, V. Emptione & Venditione. Veneratione Sanctorum, V. Reliquiis, &c. ex Ventre libero natis, V. Natis ex libero. Verborum Significatione, Lib. 5. t. 40. cap. 33. In Sexto, tit. 12. c. 5. In Clem. tit. 11. ult. c. 2. In Extr. Jo. XXII. t. 14. ult. c. 5.	p. 742 p. 170 p. 262 p. 290
Vicarii officio, V. Officio Vicarii. Vices suas Prælati, vel Eccles. ne conced. sub annuo censu, V. Ne Prælati. Vi metusve causa quæ fuit, V. His, & iis quæ vi.	

FINIS INDICIS TITULORUM OMNIUM.

RUBRICÆ

RUBRICÆ DECRETALIUM GREGORII IX.

Quibus subiectuntur concordantes Tituli ex

SEXTO DECRETALIUM, CLEMENTINIS, EXTRAVAGANTIBUS JOANNIS XXII.
EXTRAVAGANT. COMMUN. & tandem LIBRO VII. DECRETALIUM.

LIB. I. DECRETALIUM GREGORII IX.

- Tit. 1. III. De Libelli Oblatione.
- DE a Summa Trinitate & Fide Catholica. In Sexto tit. IV. De Mutuis Petitionibus.
- i. In Clem. tit. 1. In Septimo tit. 1. V. De b Litis contestatione. In 6. tit. 3.
- II. De Constitutionibus. In Sexto tit. 2. VI. Ut lite non contestata non procedatur ad testium receptionem.
- III. De Rescriptis. In 6. tit. 3. In Clem. tit. 2. In 7. tit. 2.
- IV. De Confutudine. In 6. tit. 4. In Extr. com. tit. 1.
- V. De b Postulatione Prælatorum. In 6. tit. 5. In Extr. com. tit. 2.
- VI. De Electione & Eleksi Potestate. In 6. tit. 6. In Clem. tit. 3. In Extrav. Joan. XXII. tit. 1. In Extrav. com. tit. 3. In 7. tit. 3.
- VII. De Translatione Episcopi.
- VIII. De Auctoritate & Usu Pallii. In Extr. com. tit. 4.
- IX. De c Renunciatione. In 6. tit. 7. In Clem. tit. 4.
- X. De supplenda negligentia Prælatorum. In 6. tit. 8. In Clem. tit. 5.
- XI. De temporibus Ordinationum, & qualitate ordinandorum. In 6. tit. 9.
- XII. De scrutinio in ordine faciendo.
- XIII. De d ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatu.
- XIV. De Ætate & Qualitate & ordine præficiendorum. In 6. tit. 10. In Clem. tit. 6. In 7. tit. 5.
- XV. De sacra Unctione.
- XVI. De Sacramentis non iterandis.
- XVII. De e Filii Presbyterorum ordinandis, vel non. In 6. tit. 11. In 7. tit. 6.
- XVIII. De Servis non ordinandis & eorum manumissione.
- XIX. De obligatis ad ratiocinii ordinandis, vel non.
- XX. De Corpore virtutis ordinandis vel non. In 6. tit. 12.
- XXI. De f Digamis non ordinandis. In 6. tit. 12.
- XXII. De Clericis Peregrinis.
- XXIII. De Officio Archidiaci.
- XXIV. De g Officio Archipresbyteri.
- XXV. De Officio Primiceri.
- XXVI. De Officio Sacrista.
- XXVII. De Officio Custodis. In Extrav. com. tit. 5.
- XXVIII. De Officio Vicarii. In 6. tit. 13. In Clem. tit. 7.
- XXIX. De h Officio & potestate Judicis delegati. In 6. tit. 14. In Clem. tit. 8. In Extrav. com. tit. 6.
- XXX. De Officio Legati. In 6. tit. 15. In 7. tit. 8.
- XXXI. De Officio Judicis Ordinarii. In 6. tit. 16. In Clem. tit. 9. In Extrav. com. tit. 7.
- XXXII. De i Officio Judicis.
- XXXIII. De Majoritate & Obedientia. In 6. tit. 17. In Extrav. Joan. tit. 2. In Extrav. comm. tit. 8.
- XXXIV. De Treuga & Pace. In Extrav. comm. tit. 9. In 7. lib. 3. tit. 11.
- XXXV. De Pæctis. In 6. tit. 18.
- XXXVI. De K Transactionibus.
- XXXVII. De Postulando.
- XXXVIII. De Procuratoribus. In 6. tit. 19. In Clem. tit. 10.
- XXXIX. De Syndico.
- XL. De l iis quæ vi metusve causa fuit. In 6. tit. 20.
- XLI. De in integrum restitutione. In 6. tit. 21. In Clem. tit. 11.
- XLII. De Alienatione Judicij mutandi causa facta.
- XLIII. De Arbitris. In 6. tit. 22.

LIB. II. DECRETALIUM GREGORII IX.

- Tit. I.
- DE a Judiciis. In 6. tit. 1. In Clem. tit. 1. In Extr. com. tit. 1. In 7. tit. 1.
- II. De Foro competenti. In 6. tit. 2. In Clem. tit. 2. Tom. II.

XXVIII. De

Rubricæ Decretalium Gregorii IX.

XVIII. De Locato, & Condu^{cto}.
 XIX. De Rer. Permutatione. In 6. tit. 10. In Clem. tit. 5.
 XX. De Feudis.
 XXI. De Pignoribus, & aliis Cautionibus.
 XXII. De Fidei*s*foribus.
 XXIII. De Solutionibus.
 XXIV. De Donationibus.
 XXV. De Peculio Clericorum.
 XXVI. De g Testamentis, & ultimis Voluntatibus. In 6. tit. 11. In Clem. tit. 6. In 7. lib. 2. tit. 13.
 XXVII. De Successionibus ab intellato.
 XXVIII. De Sepulturis. In 6. tit. 12. In Clem. tit. 7. In Extravag. com. tit. 6.
 XXIX. De b Parochiis, & alienis Parochianis.
 XXX. De Decimis, primitiis, & oblationibus. In 6. tit. 13. In Clem. tit. 8. In Extravag. com. tit. 7. In 7. tit. 16.
 XXXI. De Regularibus, & transeuntib. ad Religionem. In 6. tit. 14. In Clem. tit. 9. In Extravag. com. tit. 8. In 7. tit. 18.
 XXXII. De i Conversione Conjugatorum.
 XXXIII. De Conversione infidelium.
 XXXIV. De Voto, & voti redēptione. In 6. tit. 15. In Extravag. Joan. tit. 6. In 7. tit. 12.
 XXXV. De k Statu Monachorum, & Canonicon. Regularium. In 6. tit. 16. In Clem. tit. 10.
 XXXVI. De Religiosis Domibus, ut Episcopo sint subiectæ. In 6. tit. 17. In Clem. tit. 11. In Extravag. Joan. tit. 7. In Comm. tit. 9. In 7. tit. 17.
 XXXVII. De Capellis Monachorum, & aliorum Religiosorum. In 6. tit. 18.
 XXXVIII. De l Jure Patronatus. In 6. tit. 19. In Clem. tit. 12. In 7. lib. 2. tit. 4.
 XXXIX. De censibus, Exactiōibus, & Procurationibus. In 6. tit. 20. In Clem. tit. 13. In Extravag. com. tit. 10. In 7. lib. 2. tit. 12.
 XL. De Consecratione Ecclesiæ, vel Altaris. In 6. tit. 21.
 XLI. De m Celebratione Missarum, & faciamento Eucharistie, & divinis Officiis. In Clem. tit. 14. In Extravag. Com. tit. 11. In 7. tit. 8.
 XLII. De Baptismo, & ejus effectu. In Clem. tit. 15.
 XLIII. De Presbytero non baptizato.
 XLIV. De n Custodia Eucharistie, Chrismatis, & aliorum Sacramentorum.
 XLV. De Reliquiis, & veneratione Sanctorum. In 6. tit. 22. In Clem. tit. 16. In Extravag. Com. tit. 12. In 7. tit. 9.
 XLVI. De Observatione Jejuniorum.
 XLVII. De o Purificatione post partum.
 XLVIII. De Ecclesiis edificandis, vel reparandis.
 XLIX. De Immunitate Ecclesiarum, Coemeteriorum & rerum ad eas pertinentium. In 6. tit. 23. In Clem. tit. 17. In Extravag. Com. tit. 13.
 L. Ne b Clerici, vel Monachi secularibus negotiis se immisceant. In 6. tit. 24.
LIB. IV. DECRETALIUM GREGORII IX. Tit. 1.
 DE s Sponsalibus & matrimonis. In 6. tit. 1. In 7. tit. 1.
 II. De Desponsatione Impuberum. In 6. tit. 2.
 III. De Clandestina Desponsatione.
 IV. De Sponfa quorum.
 V. De b Conditionibus appositis in dispensatione, vel aliis contractibus.
 VI. Qui Clerici vel vovent. matrim. contrahere possunt.
 VII. Eeo eo qui duxit in matrimonium, quam polluit per Adulterium.
 VIII. De conjugio Leprosorum.
 IX. De c conjugio Servorum.
 X. De natis ex libro ventre.
 XI. De Congnatiōne Spirituali. In 6. tit. 3.
 XII. De Cognatiōne Legali.
 XIII. De d Eo qui cognovit consanguineam uxoris suæ, vel sponfa.

CARMINA RUBRICARUM

JURIS PONTIFICII.

Tota siquidem congeries Decretalib. famulatur. Et earum aliquæ in Sexto, Clementinis, Extravagantibus Joannis XXII. Extravagantibus Commun. & Libro VII. reperiuntur, ut in p̄misiā expositione patet.

Primi libri Rubricæ sunt in Decretalibus xliij. In Sexto
 xx. In Clementinis xj. Extravagantes Joannis XXII.
 complectuntur xx. Constitutiones sine distinctione
 hborum Lib. 1. Extravagantium Communum habet rubricas ix. Et Lib. 1.
 in 7. x.

- a Primo summa fides. statu*s*, rescripta. suescit.
- b Postulat. electos. translatos. auctor & usu.
- c Inde renuntio. de supprena. tempora scrutor,
- d Ordo resignantis. etas. ac ungo sacramen.
- e Filius & servus. obnoxius. & vitius.
- f Hinc bigamus. clerus. peregrinus. & archidiacon.
- g Archipres. primic. sacrif. custos. vice fungens.
- h Delegat. legat. & dictus ab ordine judex.
- i Judicis officium. major. pax. pacta sequuntur.
- x Transige. postulo. pos. procuro. syndicus exto.
- l Vis metus integrat. ac alien. & arbitrio hinc est.

Secundi libri Rubricæ sunt in Decret. xxx. In Sexto xv. In Clementinis xij. in Extrav. Com. iij. In Septimo xiv.

- a Iudicium. forus. atque libellus. mutuo poscens.
- b Litem contestans. sine quo non suscipe testes.
- c Jurat. dilatis. & feriat. ordine noscitur.
- d Plus peto. de causa. spoliatos restituendo.
- e Est dolus. & missus. lis pendens. atque sequestrat.
- f Confessi. probo. sunt testes testes quoque cogo.
- g Instruo. presumo. iusjurans. excipiendo.
- h Presribit. sententiast. appellat. peregrinans.
- i Utilis omnibus. his est confirmatio juncta.

Tertii libri Rubricæ sunt in Decretal. L. In Sexto xxij. In Clementinis xvij. In Extr. Com. xij. In Septimo xix.

- a V Ita decens. clerus habitans. cleribus jugatus.
- b Non residens. præbens. ager uel debilitatus.
- c Instituo. concedendo. ne sede vacante.
- d Et sine consensu. major pars non minuantur.

Titulorum Juris Pontificii numerum, qui sunt in Decretalibus CLXXXV. In Sexto LXXVII. In Clementinis LII. In Extravagantibus Joann. XXII. Tit. XX. In Extravagant. Commun. XXXV. In Septimo LXVIII. In Institutionibus XCI. indicant sequentes versus.

Centum Rubricas, octogintaque volumen
 Gregorii Noni ponit, quinas superaddens.
 Ac septuaginta septem numerat tibi Seatus.
 Ex Clemente duas quinquagintaque notabis.
 Bisque decem jungas, quas promisit Papa Joannes.
 Quinque super triginta tum ex Communibus adde.
 Septimus annedit ter viginti rubra & octo.
 Nonaginta dedit sed Lancellottus & unum.

D E C R E T A L I U M

D. GREGORII PAPÆ IX.^a

C O M P I L A T I O.

GREGORIUS Episcopus, servus servorum DEI, dilectis filiis Doctoribus, & Scholaribus universis Bononiæ b commorantibus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

REX pacificus, pia miseratione disposuit sibi subditos, fore pudicos, pacificos, & modestos. Sed effrenata cupiditas, sui prodiga, pacis æmula, mater litium, materia jurgiorum, tot quotidie nova litigia generat, ut nisi Justitia conatus ejus sua virtute reprimeret, & quæstiones ipsius implicitas explicaret, jus humani fœderis litigatorum ubus extingueret, & dato libello repudii concordia extra mundi terminos exularet. Ideoque lex proditur, ut appetitus noxius sub juris regula limitetur, per quam genus humanum ut honeste vivat, alterum non lœdat, jus suum unicuique tribuat, informatur. Sane diversas constitutiones, & decretales epistolas prædecessorum nostrorum, in diversa dispersas c volumina, quarum aliquæ propter nimiam similitudinem, & quædam propter contrarietatem, nonnullæ etiam propter sui prolixitatem, confusionem inducere videbantur: aliquæ vero vagabantur extra volumina supradicta, d quæ tanquam incertæ frequenter in judiciis vacillabant. Ad communem, & maxime studentium utilitatem, per dilectum filium fratrem Raymundum, Capellani & Pœnitentiarium nostrum, illas in unum volumen [resecatis superfluis e] providimus redigendas, adjicientes Constitutiones nostras, & Decretales epistolas, per quas nonnulla f quæ in prioribus erant dubia, declarantur. Volentes igitur, ut hac tantum compilatione universi utantur in judiciis & in scholis, districtius prohibemus, ne quis præsumat aliam facere, absque auctoritate sedis Apostoliceæ speciali g.

a Titulus hujus libri in manuscriptis vetustissimis ita habet. Incipit compilatio Decretalium Divi Gregorii Papæ IX. b In uno manuscripto Vaticano legitur Parisiis; in altero Bononiæ & Parisiis; sed ut plurimum omnes habent, Bononiæ. c al. sparsas. d Text. in l. 1. C. de nov. cod. fac. & l. 2. §. si quid autem in tanta. C. de vet. jur. enocl. e Interdum & utilib. quod & de Triboniano dicitur, qui fuit Raymundo isto doctior. f Multa. g Data fuit hæc Epistola anno Christi 1230.

DECRE-

D E C R E T A L I U M

D. GREGORII PAPÆ IX.

L I B E R P R I M U S.

TITULUS I.

DE SUMMA TRINITATE,

& FIDE CATHOLICA.

CAPITULUM I.

De Trinitate, & ipsis operibus. De fide, & articulis fidei.

Innocentius III. in Concilio Generali cap. 1. a
(An. Christi. 1215. Roma.)

FIRMITER credimus b, & simpliciter confitemur c, quod unus solus est verus Deus, æternus, immensus, & incomparabilis, incomprehensibilis, omnipotens, & ineffabilis, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus: tres quidem personæ, sed una d essentia, substantia, seu natura simplex omnino: Pater a nullo, Filius a Patre solo, ac Spiritus Sanctus pariter ab utroque: absque initio semper, ac fine sine: Pater generans, Filius nascens, & Spiritus Sanctus procedens: consubstantiales, & coæquales, & coomnipotentes, & coæterni: unum universorum principium: creator omnium visibilium, & invisibilium, spiritualium, & corporalium: qui sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit creaturam, spiritualem, & corporalem: angelicam videlicet, & mundanam: ad deinde humanam, quasi communem ex spiritu, & corpore constitutam. Diabolus enim, & alii dæmons a Deo quidem natura creati sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali. Homo vero diaboli suggestione peccavit. §. 1. Hæc sancta Trinitas secundum communem essentiam individua, & secundum personales proprietates discreta, primo per Moysen, & sanctos Prophetas, aliosque famulos suos, juxta ordinatissimam dispositionem temporum, doctrinam humano generi tribuit salutarem. §. 2. Et tandem unigenitus Dei filius Jesus Christus a tota Trinitate communiter incarnatus, ex Maria semper virgine Spiritus Sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali, & humana carne comppositus e, una in duabus naturis persona, viam vita manifestius demonstravit. Qui cum secundum divinitatem sit immortalis, & impassibilis, idem ipse secundum humanitatem factus est mortalis, & passibilis. Qui etiam pro salute humani generis in ligno crucis passus, & mortuus, f descendit ad inferos, resurrexit a mortuis, & ascendit in cœlum: sed descendit in

a Hoc Concilium Rome in Laterano celebratum est anno Christi 1215. assidentibus Hierosolymitano, & Constantiopolitanis Patriarchis, & totius fere orbis Episcopis, Principe Legatis, anno Pontificatus Innoc. III. decimo octavo. b Cap. 1. eod. tit. in 4. compil. c Haue Decr. & seq. eruditissime explicat B. Thom. opus. 23. & 24. tom. 17. d similis textus in l. nullus hereticus. 2. C. eod. tit. e Textus in l. inter claras. 8. §. omnes. vñf. & quoniam. C. eod. tit. f Omnis illud: & sepultus est, ut & Athanas. in symbolo, & hoc de defensu Christi, Rufino auctore.

Tom. II.

anima, & resurrexit in carne: ascenditque pariter in a utroque: venturus in fine seculi, judicaturus vivos, & mortuos, & redditurus singulis secundum opera sua, tam reprobis, quam electis: qui omnes cum suis propriis resurgent corporibus, quæ nunc gestant, ut recipiant secundum opera sua, sive bona fuerint, sive mala: illi cum diabolico poenam perpetuam, & isti cum Christo gloriam sempiternam.

Tractatur hic de Sacramentis Ecclesiasticis. Abbas Siculus. §. 3. Una b vero est fideliū universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur. In qua idem ipse Sacerdos est sacrificium c Jesus Christus: cuius corpus, & sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis, & vini veraciter continentur, transsubstantiatis pane in corpus, & vino in sanguinem, potestate divina: ut ad perhiciendum mysterium unitatis, accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Et hoc utique sacramentum nemo potest confidere, nisi Sacerdos, qui rite fuerit ordinatus, secundum claves Ecclesie, quas ipse concessit Apostolis, eorumque successoribus Jesus Christus. §. 4. Sacramentum vero d baptismi (quod ad Dei invocationem, & individua Trinitatis, videlicet Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, consecratur in aqua) tam parvulis, quam adultis in forma Ecclesie a quounque rite collatum proficit ad salutem. Et si post susceptionem e baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veniam potest semper penitentiam reparari f. §. 5. Non solum autem virgines, & continentes, verum etiam conjugati, per rectam fidem, & operationem bonam placentes Deo, ad æternam merentur beatitudinem pervenire.

C A P. I I.

Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus vera unione, non collectiva, seu similitudinaria, sunt una essentia, substantia, seu natura: que substantia non est generans, nec genita, nec procedens: quia illi actus non attribuuntur substantia, sed personæ: nec per hoc in Trinitate conciliatur quaternitas. Contrarium sentientes, ut heretici sunt censendi, nisi ab errore resplicant, & correctioni Apostolicae Sedis se supponant. Abbas Siculus.

Idem in eodem. g

Damnamus h ergo, & reprobamus libellum, seu tractatum, quem Abbas Joachim edidit contra Magistrum Petrum Lombardum, de unitate, seu essentia Trinitatis, appellans ipsum hereticum, & infanum, pro eo, quod in suis dixit sententias i: (quoniam quædam summa res est Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, & illa non est generans, neque genita, neque procedens:) unde afferit, quod ille non tam Trinitatem, quam quaternitatem astruebat in Deo, videlicet tres personas, & illam

a Extremum judicium. b Ecclesiæ unitas. c Eucharistia. d Baptismus. e Paenitentia. f Concur. cap. quia sanctitas. c. ponderet. & c. contumace. 50. d. quod autem ad civilem politionem, & viadictam attinet, novo paenitentia nocte esse definiit. l. 67. de farr. l. 17. de adid. ed. l. pen. vi bon. rapt. & Cap. 2. h Cap. 2. eod. tit. in 4. compil. i l. 1. sent. d. f. 3.